

JUNGTINIŲ TAUTŲ BENDROJI KLIMATO KAITOS KONVENCIJA

IVADAS

1980-aisiais, padaugėjus mokslinių įrodymų apie galimą pasaulinį klimato pasikeitimą, visuomenėje kilo susirūpinimas. Iki 1990 m. ne vienoje tarptautinėje konferencijoje buvo priimti nutarimai, raginantys skubiai sudaryti tarptautinę sutartį šiai problemai nagrinėti. Jungtinių Tautų Aplinkos Programa (UNEP) ir Pasaulinė Meteorologinė organizacija (WMO) atsiliepė į šiuos raginimus, sudarydamos tarpvyriausybinių darbo grupę deryboms dėl sutarties surengti. Buvo smarkiai pažengta į priekį, iš dalies, dėka Tarpvyriausybinių Klimato Pasikeitimų Grupės (IPCC) veiklos bei susirinkimų, tokių kaip 1990 m. Antroji Pasaulinė Klimato Konferencija. Atsiliepdama į darbo grupės pasiūlymą, Jungtinių Tautų Generalinė Asamblėja savo 1990 m. sesijoje sudarė Bendrosios klimato kaitos konvencijos Tarpvyriausybinių derybų komitetą (INC/FCCC). INC/FCCC buvo suteikti įgaliojimai parengti Bendrosios konvencijos projektą ir su ja susijusius reikalingus teisinius dokumentus. Derybų delegatai iš daugiau kaip 150 valstybių susitiko penkiuose posėdžiuose nuo 1991 m. vasario iki 1992 m. gegužės. 1992 m. gegužės 9 d. Jungtinių Tautų būstinėje Niujorke jie priėmė Jungtinių Tautų Bendrąją klimato kaitos konvenciją. Netrukus, po Jungtinių Tautų Aplinkos ir vystymosi Konferencijos (dar žinomos Rio „Žemės Susitikimo“ vardu) 1992 m. birželį, Konvenciją pasirašė 155 šalys. Nuo tada parašus padėjo ir kitos valstybės, ir vis daugiau šalių ją ratifikavo. Konvencija įsigalios po 90 dienų nuo 50-osios šalies ratifikavimo. Po to per vienerių metų laikotarpį turės būti sušauktas pirmasis Šalių Konferencijos posėdis. Šis visų ratifikavusiųjų valstybių posėdis įvyks Vokietijoje, tikriausiai 1995 m. pradžioje. INC/FCCC, kuris tęsia svarbų parengiamąjį darbą, tada bus paleistas, o atsakomybę už ilgalaikį Konvencijos įgyvendinimo procesą perims Šalių Konferencija.

JUNGTINIŲ TAUTŲ BENDROJI KLIMATO KAITOS KONVENCIJA

Šios Konvencijos šalys,

Pripažindamos, kad Žemės klimato kaita ir jos neigiamos pasekmės yra bendras visos žmonijos rūpestis,

Susirūpinusios tuo, kad dėl žmogaus veiklos atmosferoje vis labiau didėja šiltnamio efektą sukeliančių dujų koncentracija, kad jos padidėjimas stiprina natūralų šiltnamio efektą ir kad bendras to poveikio rezultatas bus papildomas Žemės paviršiaus bei atmosferos atšilimas, ir tai gali neigiamai paveikti natūralias ekosistemas bei žmoniją,

Pažymėdamos, kad didžiausia atsakomybė už praeityje ir dabar pasauliniu mastu vykstančią šiltnamio efektu pasižyminčių dujų emisiją tenka išsivysčiusioms šalims, kad emisija, tenkanti vienam gyventojui besivystančiose šalyse, yra vis dar palyginti nedidelė ir kad visos emisijos dalis pasauliniu mastu, tenkanti besivystančioms šalims, didės, norint patenkinti jų socialinius ir vystymosi poreikius,

Suvokdamos šiltnamio efektu pasižyminčių dujų absorbentų ir kaupėjų vaidmenį ir svarbą sausumos ir jūrų ekosistemose,

Pažymėdamos, kad klimato pasikeitimo prognozėse dar yra daug netikrumo, ypač kalbant apie jo laiką, stiprumą ir geografinį pasiskirstymą,

Pripažindamos, kad dėl pasaulinio klimato pasikeitimo reikia, kad visos šalys kuo plačiau bendradarbiautų ir dalyvautų, imantis reikiamų veiksmingų tarptautinio masto priemonių, pagal jų bendrą bet diferencijuotą atsakomybę ir atitinkamas galimybes bei atsižvelgiant į jų socialines ir ekonomines sąlygas,

Primindamos atitinkamus Jungtinių Tautų Žmogaus Aplinkos Konferencijos deklaracijos, priimtos Stokholme 1972 m. birželio 16 d., nutarimus,

Taip pat primindamos, kad pagal Jungtinių Tautų Chartijos ir tarptautinės teisės principus valstybės turi suverenias teises naudoti turimus išteklius, laikydamosi savo aplinkos tvarkymo ir

bendro vystymosi nuostatų, tačiau atsako už tai, kad jų jurisdikcijos reglamentuojama ar kontroliuojama veikla nepakenktų kitų valstybių arba regionų, esančių nebe jų jurisdikcijos ribose, aplinkai,

Dar kartą patvirtindamos valstybių suverenumo principą tarptautiniame bendradarbiavime klimato kaitos klausimais,

Pripažindamos, kad valstybės turėtų išleisti efektyvius aplinkos tvarkymo ir apsaugos įstatymus, kad aplinkos standartai, tvarkymo tikslai ir prioritetai turėtų atspindėti tą aplinkos ir šalies vystymosi būklę, kurios kontekste jie yra taikomi, ir kad standartai, taikomi vienoje valstybėje, gali būti netinkami ir per brangūs socialiniu bei ekonominiu požiūriu kitose, ypač – besivystančiose šalyse,

Remdamosi Generalinės Asamblėjos 1989 m. gruodžio 22 d. rezoliucijos Nr. 44/228, priimtos Jungtinių Tautų Aplinkos ir Plėtros Konferencijoje, taip pat 1988 m. gruodžio 6 d. rezoliucijos Nr. 43/53, 1989 m. gruodžio 22 d. rezoliucijos Nr. 44/207, 1990 m. gruodžio 21 d. rezoliucijos Nr. 45/212 ir 1991 m. gruodžio 19 d. rezoliucijos Nr. 46/169 nutarimais dėl pasaulio klimato apsaugos žmonijos dabartinėms ir būsimoms kartoms,

Remdamosi taip pat Generalinės Asamblėjos 1989 m. gruodžio 22 d. rezoliucijos Nr. 44/206 nutarimais dėl galimo neigiamo jūros lygio kilimo poveikio saloms ir pakrantės rajonams, ypač – žemo kranto zonose, bei atitinkamais Generalinės Asamblėjos 1989 m. gruodžio 19 d. rezoliucijos Nr. 44/172 nutarimais dėl veiklos plano įgyvendinimo kovoje prieš dykumų progresavimą,

Toliau remdamosi 1985 m. Vienos Konvencija dėl ozono sluoksnio apsaugos ir 1987 m. Monrealio Protokolu dėl medžiagų, ardančių ozono sluoksnį, su 1990 m. birželio 29 d. pakeitimais ir papildymais,

Pažymėdamos Antrosios pasaulinės klimato konferencijos ministrų deklaraciją, priimtą 1990 m. lapkričio 7 d.,

Turėdamos omeny vertingą analitinį darbą, atliekamą daugelyje valstybių klimato kaitos srityje, ir svarbų Pasaulinės Meteorologinės Organizacijos, Jungtinių Tautų Aplinkos Programos ir kitų Jungtinių Tautų institucijų, organizacijų ir padalinių, taip pat kitų tarptautinių ir tarpvyriausybinių organų indėlį pasikeičiant mokslinių tyrimų rezultatais ir koordinuojant tyrimus,

Pripažindamos, kad priemonės, reikalingos klimato kaitos problemoms suprasti ir spręsti, bus efektyviausios ekologiniu, socialiniu ir ekonominiu atžvilgiu tuo atveju, jei jos remsis moksliniu, techniniu ir ekonominiu pagrindu ir bus nuolatos peržiūrimos atsižvelgiant į naujausius atradimus tose srityse,

Pripažindamos, kad įvairios priemonės, skirtos klimato kaitos problemoms spręsti, yra savaime ekonomiškai pateisinamos, be to, gali padėti išspręsti kitas aplinkos problemas,

Pripažindamos taip pat, kad besivystančios šalys privalo nedelsdamos imtis atitinkamų lankstaus pobūdžio priemonių, parinktų remiantis aiškiais prioritetais, kaip pirmo žingsnio link aiškos atsakomosios pasaulinio, nacionalinio ir, numatytais atvejais, vietinio masto strategijos rengimo, apimančios visas šiltnamio efektą sukeliančias dujas, tinkamai atsižvelgiant į tai, kiek kiekviena šalis prisideda prie šiltnamio efekto stiprinimo,

Be to, suvokdamos, kad žemumose ir mažose salose esančios šalys, šalys su žemomis pakrantėmis, sausringais ar pusiau sausringais regionais arba regionais, kuriuose dažni potvyniai, sausras ar kurie virsta dykuma, taip pat besivystančios šalys su trapiomis kalnų ekosistemomis yra ypač jautrios neigiamoms klimato pasikeitimo pasekmėms,

Pripažindamos, kad priemonės prieš šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisiją sukelia ypatingų sunkumų toms šalims, ir ypač – besivystančioms šalims, kurių ekonomika smarkiai priklauso nuo iškastinio organinio kuro gavybos, vartojimo ir eksporto,

Patvirtindamos, kad reakcija į klimato pasikeitimą turi būti integruotai koordinuojama su socialiniu ir ekonominiu vystymusi, siekiant išvengti neigiamų pastarojo pasekmių, visapusiškai atsižvelgiant į pagrįstą prioritetinį besivystančių šalių poreikį pasiekti stabilų ekonomikos augimą ir skurdo likvidavimą,

Pripažindamos, kad visoms šalims, ypač – besivystančioms, tenka naudoti tam tikrus išteklius, kurie būtini stabiliam socialiniam ir ekonominiam vystymui, ir kad besivystančioms šalims, įgyvendinant šį tikslą, teks didinti energijos vartojimą taip, kad būtų išnaudojamos galimybės didinti energijos panaudojimo efektyvumą ir bendrosios šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijos kontrolę, tame tarpe, taikant naujas technologijas tuo būdu, kad jos būtų ekonomiškai ir socialiai naudingos,

Pasiryžusios išsaugoti klimato sistemą dabartinėms ir būsimoms kartoms,

Susitarė:

1 straipsnis

TERMINAI

Šios Konvencijos tikslams:

1. „Neigiamos klimato pasikeitimo pasekmės“ reiškia fizinės aplinkos ir biotos pasikeitimus, atsirandančius dėl klimato pasikeitimo, kurie daro rimtą neigiamą poveikį natūralių ir kultūrinių ekosistemų sudėčiai, gyvybingumui ir produktyvumui, taip pat socialinių bei ekonominių sistemų funkcionavimui arba žmogaus sveikatai ir gerovei.

2. „Klimato pasikeitimai“ reiškia klimato pokyčius, kurie tiesiogiai ar netiesiogiai kyla dėl žmogaus veiklos, keičiančios Žemės atmosferos sudėtį, ir kurie netelpa į natūralių klimato svyravimų, stebimų reguliariais laiko tarpais, ribas.

3. „Klimato sistema“ reiškia atmosferos, hidrosferos, biosferos ir geosferos visumą ir jų sąveiką.

4. „Emisija“ reiškia šiltnamio efektą sukeliančių dujų ir/arba jų pradinių medžiagų išmetimą į atmosferą tam tikrame rajone per tam tikrą laiko tarpą.

5. „Šiltnamio efektą sukeliančios dujos“ yra tie natūralūs ir antropogeninės kilmės dujiniai atmosferos komponentai, kurie absorbuoja ir pakartotinai išspinduliuoja infraraudonuosius spindulius.

6. „Regioninė ekonominės integracijos organizacija“ reiškia organizaciją, sudarytą suverenių valstybių tam tikrame regione, kompetentingą reikaluose, reglamentuojamuose šios Konvencijos ar jos protokolų, ir turinčią reikiamus įgaliojimus, atitinkančius Konvencijos reikalavimus, pasirašyti, ratifikuoti, priimti, patvirtinti ar prisijungti prie atitinkamų dokumentų.

7. „Kaupėjas“ yra klimato sistemos komponentas ar grupė komponentų, kuriuose kaupiasi šiltnamio efektą sukeliančios dujos ar jų pirminės medžiagos.

8. „Absorbentas“ yra bet koks procesas, veikla ar mechanizmas, kai šiltnamio efektą sukeliančios dujos, aerozoliai ar jų pirminės medžiagos pašalinamos iš atmosferos.

9. „Šaltinis“ yra bet koks procesas ar veikla, kai į atmosferą išmetamos šiltnamio efektą sukeliančios dujos, aerozoliai ar šiltnamio efektą sukeliančių dujų pirminės medžiagos.

2 straipsnis

TIKSLAS

Galutinis šios Konvencijos ir su ja susijusių teisinių dokumentų, kuriuos gali priimti Šalių Konferencija, tikslas yra pasiekti, kaip numatyta atitinkamuose šios Konvencijos nutarimuose, kad šiltnamio efektu pasižyminčių dujų koncentracijos atmosferoje stabilizuotųsi tokia lygyje, kuriame pavojingas antropogeninis poveikis nesutrikdo klimato sistemos. Šis lygis turi būti pasiektas per tokį laikotarpį, kuris leistų ekosistemoms natūraliai prisitaikyti prie klimato pasikeitimo, kad nekiltų pavojaus maisto produktų gamybai, ir ekonominis vystymasis vyktų stabiliai.

3 straipsnis

NUOSTATAI

Savo veiksmuose, skirtuose Konvencijos tikslui pasiekti ir jos nutarimams įgyvendinti, Šalys vadovaujasi, be kitų, šiais nuostatais:

1. Šalys turėtų saugoti klimato sistemą dabartinių ir būsimųjų žmonijos kartų labui, remdamosi lygybės principu, pagal jų bendrą, tačiau diferencijuotą atsakomybę ir atitinkamas galimybes. Atitinkamai Šalys, kurios yra išsivysčiusios valstybės, turėtų imtis pagrindinio vaidmens, kovodamos su klimato kaita ir neigiamomis jos pasekmėmis.

2. Būtina atidžiai įsigilinti ir atsižvelgti į specifinius poreikius ir ypatingas aplinkybes Šalių, kurios yra besivystančios valstybės, ypač tų, kurios yra itin jautrios klimato pasikeitimui, taip pat tų Šalių, ir ypač besivystančių, kurioms teks neįprasta ar neproporcingai sunki šios Konvencijos našta.

3. Šalys turėtų imtis išankstinių priemonių, siekdamos numatyti, užkirsti kelią ar sumažinti iki minimumo klimato pasikeitimo priežastis ir sušvelninti jo neigiamas pasekmes. Esant rimtos ir neišvengiamos žalos pavojui, neginčijamų mokslinių įrodymų trūkumas neturi būti priežastimi nesiimti tokių priemonių, nepamirštant, kad strategija ir priemonės, nukreiptos prieš klimato pasikeitimą, turėtų būti taupios ir užtikrinti naudą pasauliui kuo mažesnėmis sąnaudomis. Tam pasiekti būtina, kad ši strategija ir priemonės būtų įgyvendinamos atsižvelgiant į skirtingą socialinį ir ekonominį lygį, būtų aiškios, apimtų visus su tuo susijusius šiltnamio efektą sukeliančių dujų šaltinius, absorbentus ir kaupėjus, taip pat jų perdirbimą, ir apimtų visas ekonomikos šakas. Suinteresuotos Šalys galėtų bendradarbiauti, nukreipdamos savo pastangas prieš klimato pasikeitimą.

4. Šalys turi teisę į racionalų vystymąsi ir turėtų jį skatinti. Strategija ir priemonės, skirtos apsaugoti klimato sistemai nuo žmogaus sukeltų pokyčių, turėtų atitikti specifines kiekvienos Šalies sąlygas ir būti integruotos į jų nacionalinio vystymosi programas, atsižvelgiant į tai, kad ekonominis vystymasis yra esminė sąlyga, į kurią turi būti atsižvelgiama imantis priemonių, nukreiptų prieš klimato pasikeitimą.

5. Šalys turėtų bendradarbiauti, skatindamos palankią ir atvirą tarptautinę ekonominę sistemą, sąlygojančią stabilų ekonomikos augimą ir vystymąsi visose Šalyse, ypač – besivystančiose valstybėse, tuo įgalindamos jas geriau spręsti problemas, susijusias su klimato pasikeitimu. Priemonės, nukreiptos prieš klimato pasikeitimą, tarp jų ir vienašalės, neturėtų sukelti savavališkos ar nepateisinamos diskriminacijos arba slaptų tarptautinės prekybos apribojimų.

4 straipsnis

ĮSIPAREIGOJIMAI

1. Visos Šalys, atsižvelgdamos į bendrą, bet diferencijuotą atsakomybę ir savo specifinius nacionalinio bei regioninio vystymosi prioritetus, tikslus ir aplinkybes, privalo:

(a) Parengti, sistemingai atnaujinti, išleisti ir pateikti Šalių Konferencijai, kaip nurodyta 12 straipsnyje, visų šiltnamio efektą sukeliančių dujų, kurios nekontroliuojamos Monrealio Protokolo, antropogenines emisijas, nurodant šaltinius ir absorbentus, nacionalinius registrus, sudarytus pagal standartizuotą metodiką, dėl kurios susitaria Šalių Konferencija;

(b) Suformuluoti, įgyvendinti, išleisti ir reguliariai atnaujinti nacionalines ir, kur tinka, regionines programas, kuriose numatytos priemonės klimato pasikeitimui sušvelninti, susijusios su visų šiltnamio efektą sukeliančių dujų, kurios nekontroliuojamos Monrealio Protokolo, antropogenine emisija, nurodant šaltinius ir absorbentus, taip pat priemones, skatinančias tinkamą prisitaikymą prie klimato pasikeitimo;

(c) Teikti pagalbą ir bendradarbiauti, parengiant, taikant ir platinant, taip pat perduodant technologijas, priemones ir procesus, kurie padeda kontroliuoti, sumažinti ar užkirsti kelią visų šiltnamio efektą sukeliančių dujų, kurios nekontroliuojamos Monrealio Protokolo, antropogeninei

emisijai visose su ja susijusiose srityse, tarp jų energetikoje, transporte, pramonėje, žemės ūkyje, miškų ūkyje ir atliekų perdirbimo srityje;

(d) Teikti pagalbą ir bendradarbiauti, siekiant, kad būtų racionaliai naudojami, apsaugomi ir, kur galima, tobulinami visų šiltnamio efektą sukeliančių dujų, kurios nekontroliuojamos Monrealio Protokolo, absorbentai ir kaupėjai, tarp jų biomasė, miškai ir vandenynai, taip pat ir kitos sausumos, pakrančių ir jūros ekosistemos;

(e) Bendradarbiauti, priimant prisitaikymo prie klimato kaitos pasekmių priemones, sukurti ir detalai parengti atitinkamus integruotus pakrantės zonos tvarkymo, vandens išteklių ir žemės ūkio planus bei planus, kaip apsaugoti ir atgaivinti rajonus, ypač Afrikoje, paveiktus sausros ir dykumų susidarymo, taip pat – potvynių;

(f) Atsižvelgti, kiek įmanoma, į klimato pasikeitimus savo atitinkamoje socialinėje, ekonominėje ir aplinkotvarkos strategijoje bei priemonėse ir taikyti atitinkamus metodus, tokius kaip poveikio įvertinimas, parengtus ir reglamentuotus nacionaliniu mastu, siekiant iki minimumo sumažinti neigiamą poveikį visuomenės sveikatai bei aplinkai vykdant projektus ir priemones siekiant sušvelninti klimato pasikeitimą ar prisitaikymą prie jo;

(g) Remti ir bendradarbiauti moksliniuose, technologiniuose, techniniuose, socialiniuose bei ekonominiuose ir kitokiuose tyrimuose, sistemingai stebėti klimato sistemą ir sudaryti su ja susijusių duomenų archyvus, siekiant geriau ją suprasti ir nustatyti klimato pasikeitimo priežastis, pasekmes, mastus ir terminus bei įvairių, prieš jį nukreiptų, priemonių socialines ir ekonomines pasekmes;

(h) Remti ir bendradarbiauti pilnai, atvirai ir laiku keičiantis atitinkama moksline, technologine, technine, socialine-ekonominė ir teisine informacija, susijusia su klimato sistema ir kaita, bei įvairių priemonių, skirtų klimato kaitos socialinėmis ir ekonominėmis pasekmėmis sušvelninti;

(i) Remti ir bendradarbiauti ruošiant kadrus šviečiant, apmokant, formuojant viešąją nuomonę klimato kaitos ir skatinti, kad šie procesai būtų kuo masiškesni, tame tarpe, kad juose plačiai dalyvautų nevyriausybinės organizacijos; ir

(j) Perduoti Šalių Konferencijai informaciją apie įgyvendinimą pagal 12 straipsnio reikalavimus.

2. Šalys, kurios yra išsivysčiusios valstybės, bei kitos Šalys, išvardytos I Priede, prisiima šiuos įsipareigojimus:

(a) Kiekviena iš šių Šalių nustato nacionalinę¹ strategiją ir imasi atitinkamų priemonių sušvelninti klimato pasikeitimo pasekmės, ribodamos šiltnamio efektą sukeliančių dujų antropogeninę emisiją, apsaugodamos ir gerindamos savo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kaupėjus ir absorbentus. Tokia strategija ir priemonės parodytų, kad išsivysčiusios valstybės imasi vadovauti, siekdamos, kad ilgainiui pasikeistų antropogeninės emisijos tendencija taip, kaip siekiama šia Konvencija. Jos pripažįsta, kad, jei pavyktų iki šio dešimtmečio pabaigos sumažinti anglies dioksido ir kitų šiltnamio efektą sukeliančių dujų, kurių nekontroliuoja Monrealio Protokolas, emisiją iki ankstesnio lygio, tai gerokai prisidėtų prie tokio pasikeitimo. Turėtų būti atsižvelgta į šių Šalių nevienodą pradinę padėtį ir strategiją, ekonominę struktūrą ir žaliavų bazę, poreikį išlaikyti stabilų ir racionalų ekonomikos augimą, turimas technologijas ir kitas individualias aplinkybes, taip pat būtina, kad kiekvienos Šalies įnašas į pasaulines pastangas, susijusias su minėtuoju tikslu, būtų adekvatus ir tinkamas. Tokios Šalys gali įgyvendinti šią strategiją ir priemones drauge su kitomis Šalimis, padėti kitoms Šalims dalyvauti, siekiant Konvencijos nustatyto tikslo, konkrečiau, to, kuris apibūdintas šiame poskyryje;

(b) Siekiant palengvinti šio tikslo įgyvendinimą, kiekviena Šalis per šešis mėnesius nuo Konvencijos įsigaliojimo ir vėliau reguliariai, laikydamosi 12 straipsnio reikalavimų, pateikia smulkia informaciją apie savo strategiją ir priemones, apibūdintas ankstesniame poskyryje (a), bei apie jose vykstančią numatytą šiltnamio efektą sukeliančių dujų, nekontroliuojamų Monrealio Protokolo, emisiją (išvardijant šaltinius) bei pašalinimą (išvardijant absorbentus). Tai daroma tam,

¹ Tai apima ir strategiją bei priemones, kurių imasi regioninės ekonominės integracijos organizacijos.

kad individualiai ar kartu būtų sugrįžta prie 1990 m. anglies dioksido ir kitų šiltnamio efektą sukeliančių dujų, nekontroliuojamų Monrealio Protokolo, emisijos lygio. Šią informaciją išnagrinėja Šalių Konferencija savo pirmajame posėdyje ir vėliau periodiškai, kaip reikalaujama 7 straipsnyje;

(c) Apskaičiuojant šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisiją (pagal šaltinius) bei pašalinimą (pagal absorbentus) poskyryje (b) nurodytiems tikslams, reikėtų atsižvelgti į geriausius turimus mokslinius duomenis, tarp jų efektyvaus absorbentų pajėgumo ir tokių dujų įtakos klimato pasikeitimui įvertinimus. Šalių Konferencija apsvarto ir susitaria dėl šių skaičiavimų metodikų savo pirmajame posėdyje ir reguliariai jas peržiūri vėliau;

(d) Šalių Konferencija savo pirmajame posėdyje peržiūri, ar anksčiau pateikti poskyriai (a) ir (b) nepasenę. Tokios peržiūros vyksta remiantis geriausia turima mokslinė informacija ir klimato pasikeitimo bei jo pasekmių įvertinimu, taip pat atitinkama techninė, socialinė ir ekonominė informacija. Remdamasi šia peržiūra, Šalių Konferencija imasi atitinkamų priemonių, tarp kurių gali būti ir poskyriuose (a) bei (b) nurodytų įsipareigojimų pataisos. Šalių Konferencija savo pirmajame posėdyje taip pat nusprendžia dėl bendro įgyvendinimo, kaip nurodyta aukščiau poskyryje (a), kriterijų. Kita poskyrių (a) ir (b) peržiūra numatyta ne vėliau kaip 1998 m. gruodžio 31 d., o vėliau – laikotarpiais, kuriuos nustato Šalių Konferencija, kol pasiekiamas Konvencijos tikslas;

(e) Kiekviena Šalis privalo:

(i) Suderinti, kiek reikia, su kitomis Šalimis atitinkamus ekonominius ir administracinius dokumentus bei priemones, parengtus Konvencijos tikslui pasiekti; ir

(ii) Nustatyti ir periodiškai peržiūrėti savo strategiją ir veiksmus, skatinančius veiklą, dėl kurios padidėtų antropogeninių šiltnamio efektą sukeliančių dujų, nekontroliuojamų Monrealio Protokolo, emisijos lygis, lyginat su lygiu, kuris būtų priešingu atveju;

(f) Šalių Konferencija ne vėliau kaip iki 1998 m. gruodžio 31 d. peržiūri turimą informaciją, kuri reikalinga priimti nutarimams dėl atitinkamų pataisų I ir II priedų sąrašuose, pritarus Šaliai, kurią jie liečia;

(g) Bet kuri Šalis, nepaminėta I Priede, gali savo ratifikavimo, pritarimo ar prisijungimo dokumente arba bet kada vėliau pranešti Depozitarijui, kad ji ketina prisiimti minėtuose poskyriuose (a) ir (b) nurodytus įsipareigojimus. Depozitarijus informuoja visus kitus signatarus ir Šalis apie bet kokią tokio pobūdžio pranešimą.

3. Šalys, kurios yra išsivysčiusios valstybės, ir kitos išsivysčiusios Šalys, išvardytos II Priede, parūpina naujų ir papildomų lėšų, kurios visiškai padengtų sutartas išlaidas, tenkančias Šalims – besivystančioms valstybėms, pagal įsipareigojimus, nurodytus 12 straipsnio 1 paragrafe. Jos taip pat teikia lėšas, tarp jų reikalingas technologijų perdavimui, kurios būtinos padengti besivystančių Šalių vystymosi išlaidoms, susijusioms su priemonių, nurodytų šio straipsnio 1 paragrafe, įgyvendinimu, ir dėl kurių besivystanti Šalis susitaria su tarptautinėmis institucijomis, nurodytomis 11 straipsnyje, pagal šio straipsnio reikalavimus. Įgyvendinant šiuos įsipareigojimus, būtina atsižvelgti į tai, kad lėšų paskirstymas turi būti adekvatus ir planingas ir kad išsivysčiusios Šalys turi atitinkamai pasidalyti išlaidas.

4. Šalys, kurios yra išsivysčiusios valstybės, bei kitos išsivysčiusios Šalys, išvardytos II Priede, padeda besivystančioms Šalims, kurios yra ypač jautrios neigiamoms klimato pasikeitimo pasekmėms, padengti išlaidas, susijusias su prisitaikymu prie šių neigiamų pasekmių.

5. Šalys, kurios yra išsivysčiusios valstybės, bei kitos išsivysčiusios Šalys, išvardytos II Priede, imasi visų galimų priemonių atitinkamai paskatinti, palengvinti ir finansuoti aplinkai nekenksmingų technologijų bei žinių apie jas perdavimą ar leidimą jas taikyti kitoms Šalims, ypač besivystančioms, kad jos galėtų įgyvendinti Konvencijos reikalavimus. Šiame procese išsivysčiusios Šalys remia besivystančių Šalių vidinių pajėgumų ir technologijų plėtoją ir tobulinimą. Kitos Šalys ir organizacijos, kurios yra linkusios tai padaryti, taip pat gali prisidėti prie tokių technologijų perdavimo.

6. Įgyvendinant įsipareigojimus, nustatytus aukščiau esančiame 2 paragrafe, Šalių Konferencija turėtų palikti tam tikro lankstumo galimybę Šalims, įrašytoms I Priede, kurios šiuo

metu pereina prie rinkos ekonomikos, kad palengvintų šioms Šalims spręsti problemas, susijusias su klimato pasikeitimu, be kita ko, vertinant minėtųjų šalių antropogeninių šiltnamio efektą sukeliančių dujų, nekontroliuojamų Monrealio Protokolo, emisijos lygius, remiantis istoriniais duomenimis.

7. Kaip efektyviai savo įsipareigojimus, priištus pagal šią Konvenciją, įvykdys besivystančios Šalys, priklausys nuo to, kaip efektyviai išsivysčiusios Šalys įgyvendins savo įsipareigojimus, priištus pagal šią Konvenciją, susijusius su finansiniais ištekliais ir technologijų perdavimu, ir yra būtina visapusiškai atsižvelgti, kad ekonominis ir socialinis vystymasis bei skurdo panaikinimas yra aukščiausias Šalių, kurios yra išsivysčiusios valstybės, prioritetas.

8. Įgyvendindamos šiame straipsnyje išvardytus įsipareigojimus, Šalys nuodugniai apsvarsto, kokios priemonės yra reikalingos pagal šią Konvenciją, tarp jų tos, kurios susijusios su finansavimu, draudimu ir technologijų perdavimu, kad būtų patenkinti specifiniai besivystančių Šalių poreikiai, susiję su neigiamomis klimato pasikeitimo pasekmėmis ir/arba atsakomųjų priemonių įgyvendinimu, ypač:

- (i) Mažųjų salų valstybėse;
- (j) Valstybėse, kurių pakrantės yra žemos;
- (k) Valstybėse, kurios yra sausringuose ar pusiau sausringuose rajonuose, rajonuose, apaugusiuose mišku, ir rajonuose, kuriuose miškai nyksta;
- (l) Valstybėse, kuriose neretos stichinės nelaimės;
- (m) Valstybėse, kuriose yra išdžiūstančių ir dykuma virstančių rajonų;
- (n) Valstybėse, kuriose miestų atmosfera smarkiai teršiama;
- (o) Valstybėse, kuriose yra regionų su pažeidžiamomis ekosistemomis, tarp jų su kalnų ekosistemomis;
- (p) Valstybėse, kurių ekonomika labai priklauso nuo pajamų, gaunamų iš iškastinio kuro ir su juo susijusių aukštos energetinės vertės produktų naudojimo ir/arba jų gamybos, perdirbimo bei eksporto; ir
- (q) Valstybėse, kurios neturi priėjimo prie jūros, bei valstybėse su intensyviu tranzitu.

Toliau, Šalių Konferencija gali imtis atitinkamų priemonių, susijusių su šio paragrafo nuostatais.

9. Šalys visapusiškai atsižvelgia į mažiausiai išsivysčiusių valstybių specifinius poreikius ir ypatingas situacijas, imdamosi priemonių, susijusių su finansavimu ir technologijų perdavimu.

10. Pagal 10 straipsnį, Šalys, vykdydamos Konvencijos įsipareigojimus, atsižvelgia į padėtį tų Šalių, ypač – besivystančių Šalių, kurių ekonomika yra jautri neigiamoms priemonių, nukreiptų prieš klimato pasikeitimą, pasekmėms. Tai ypač taikytina Šalims, kurių ekonomika labai priklauso nuo pajamų, gaunamų iš iškastinio kuro ir su juo susijusių aukštos energetinės vertės produktų naudojimo ir/arba jų gamybos, perdirbimo bei eksporto, bei/arba nuo tokio iškastinio kuro vartojimo, kurį pakeisti alternatyviais šaltiniais yra labai sunku.

1 Tai apima ir strategiją bei priemones, kurių imasi regioninės ekonominės integracijos organizacijos.

5 straipsnis

TYRIMAI IR SISTEMINGI STEBĖJIMAI

Įgyvendindamos įsipareigojimus, priištus pagal 4 straipsnio 1(g) paragrafą, Šalys:

(a) Tinkamai remia ir plėtoja tarptautines ir tarpvyriausybines programas, sistemas ar organizacijas, kurių tikslai yra vykdyti, įvertinti ir finansuoti tyrimus, duomenų surinkimą ir sistemingus stebėjimus, atsižvelgiant į tai, kad reikia kiek galima vengti pastangų dubliavimo;

(b) Remia tarptautines ir tarpvyriausybines pastangas sustiprinti sistemingus stebėjimus ir nacionalinius mokslinių bei techninių tyrimų pajėgumus, ypač besivystančiose valstybėse, palengvinti galimybę gauti duomenis ir jais keistis, taip pat analizę duomenų, gautų už nacionalinių jurisdikcijos ribų;

(c) Atsižvelgia į ypatingas besivystančių valstybių problemas bei poreikius ir bendradarbiauja, gerindamos jų vidines galimybes ir pajėgumus dalyvauti priemonėse, nurodytose poskyriuose (a) ir (b) aukščiau.

6 straipsnis

ŠVIETIMAS, MOKYMAS IR VISUOMENĖS INFORMAVIMAS

Įgyvendindamos įsipareigojimus, prisiimtus pagal 4 straipsnio 1(g) paragrafą, Šalys:

(a) Nacionaliniu, o kur galima, subregioniniu ir regioniniu lygiu, laikydamosi nacionalinių įstatymų ir nuostatų bei pagal atitinkamas savo galimybes, padeda ir skatina:

(i) Visuomenės švietimo ir informavimo programų apie klimata ir jo kaitą parengimą ir įgyvendinimą;

(ii) Galimybes visuomenei susipažinti su informacija apie klimato kaitą ir jos pasekmes;

(iii) Visuomenės dalyvavimą sprendžiant klimato kaitos, jos pasekmių klausimus bei rengiant atitinkamas reagavimo priemones ir

(iv) Mokslinio, techninio ir administracinio personalo mokymą.

(b) Bendradarbiauti tarptautiniu mastu ir skatinti, kur įmanoma, jau egzistuojančių struktūrų panaudojimą:

(i) Parengti mokomąją ir informacinę medžiagą visuomenei apie klimato kaitą ir jos pasekmes ir ja keistis; ir

(ii) Parengti ir įgyvendinti švietimo ir apmokymo programas, tarp jų nacionalinių institucijų sustiprinimo, ir keistis ar komandiruoti personalą, kad būtų galima parengti šios srities specialistus, ypač besivystančioms valstybėms.

7 straipsnis

ŠALIŲ KONFERENCIJA

1. Šiuo įsteigiama Šalių Konferencija.

2. Šalių Konferencija, kaip aukščiausias šios Konvencijos organas, nuolatos stebi Konvencijos ir bet kokių su ja susijusių teisinių dokumentų, kuriuos gali priimti Šalių Konferencija, įgyvendinimą. Ji, remdamasi savo įgaliojimais, priima nutarimus, reikalingus Konvencijai efektyviau įgyvendinti. Tuo tikslu ji:

(a) Reguliariai peržiūri Šalių įsipareigojimus ir Konvencijos nustatytus organizacinius svertus, derindama juos su Konvencijos tikslais, įgyvendinant ją igrta patirtimi ir naujais mokslo bei technologijos laimėjimais;

(b) Skatina ir lengvina pasikeitimą informacija apie priemones, kurių Šalys imasi prieš klimato kaitą, ir neigiamas jos pasekmes, atsižvelgdama į skirtingas aplinkybes įvairiose Šalyse, nevienodą jų atsakomybę, galimybes ir įsipareigojimus pagal šią Konvenciją;

(c) Paprašius dviems ar daugiau Šalių, padeda koordinuoti priemones, kurių tos šalys imasi prieš klimato kaitą ir jos pasekmes, atsižvelgdama į skirtingas aplinkybes įvairiose Šalyse, nevienodą jų atsakomybę, galimybes ir įsipareigojimus pagal šią Konvenciją;

(d) Padeda ir vadovauja, laikantis Konvencijos tikslų ir reikalavimų, kad būtų sukurtos ir nuolat atnaujinamos suderintos metodikos, dėl kurių susitaria Šalių Konferencija, tarp kitų dalykų, skirtos šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijai iš šaltinių ir pašalinimui per absorbentus inventorizuoti, taip pat įvertinti priemonių, skirtų apriboti emisiją ir pagerinti jų šalinimui, efektyvumą;

(e) Remdamasi visa informacija, pateikiama pagal šios Konvencijos nuostatus, įvertina, kaip Šalys įgyvendina Konvencijos reikalavimus, koks yra bendras priemonių, kurių imtasi pagal Konvencijos reikalavimus, rezultatas, ypač aplinkai, ekonomikai ir visuomenei, taip pat jų kumuliacinį poveikį ir pažangą, realizuojant Konvencijos tikslus;

(f) Reguliariai svarsto ir priima ataskaitas apie šios Konvencijos įgyvendinimą ir užtikrina jų publikavimą;

(g) Pateikia bet kuriais klausimais rekomendacijas, reikalingas Konvencijai įgyvendinti;

(h) Ieško būdų finansiniams ištekliams sutelkti, kaip nustatyta 4 straipsnio 3, 4 ir 5 paragrafuose bei 11 straipsnyje;

(i) Steigia tokius pagalbinius organus, kurie yra būtini Konvencijos įgyvendinimui;

(j) Peržiūri ataskaitas, pateikiamas jos pagalbinių organų, ir jiems vadovauja;

(k) Susitaria ir konsensuso keliu priima savo bei pagalbinių organų darbotvarkę bei finansinius nuostatus;

(l) Ieško ir panaudoja, kur galima, paslaugas ir bendradarbiavimą bei informaciją, pateikiamą kompetentingų tarptautinių organizacijų, tarpvyriausybinių ir nevyriausybinių organų; ir

(m) Vykdo kitas pareigas, kurių reikia Konvencijos tikslams pasiekti, taip pat pareigas, kurios jai patikėtos pagal šią Konvenciją.

3. Šalių Konferencija savo pirmojo posėdžio metu priima savo ir pagalbinių organų, įsteigtų pagal šią Konvenciją, darbotvarkes, kuriose numatyta nutarimų priėmimo tvarka tais klausimais, kurie nenumatyti pačios Konvencijos nutarimų procedūros. Tokie klausimai gali būti susiję su atskirai nustatyta balsų dauguma, kuria galima priimti tam tikrus nutarimus.

4. Pirmąjį Šalių Konferencijos posėdį sušaukia laikinasis sekretoriatas, apibūdintas 21 straipsnyje, ir jis turi įvykti ne vėliau kaip po metų nuo Konvencijos įsigaliojimo datos. Vėliau eiliniai Šalių Konferencijos posėdžiai vyksta kasmet, jei Šalių Konferencija nenutaria kitaip.

5. Neeiliniai Šalių Konferencijos posėdžiai šaukiami bet kuriuo kitu metu, kai Konferencijai tai atrodo reikalinga, arba raštu pareikalavus bet kuriai Šaliai, su sąlyga, kad per šešis mėnesius nuo tada, kai sekretoriatas išplatina pareikalavimą Šalims, jį palaiko ne mažiau kaip trečdalis visų Šalių.

6. Jungtinės Tautos, jų specialiosios agentūros ir Tarptautinė Atominės Energijos Agentūra, taip pat bet kuri valstybė, esanti vienoje iš šių organizacijų ar turinti jose stebėtojo teises, gali dalyvauti posėdžiuose kaip stebėtojai. Bet kokia nacionalinė ar tarptautinė, vyriausybinė ar nevyriausybinė organizacija ar agentūra, susijusi su šios Konvencijos aprėpiamais klausimais, pranešusi sekretoriatui apie savo pageidavimą pasiūsti stebėtojus į Šalių Konferenciją, gauna sutikimą, išskyrus tuos atvejus, kai ne mažiau kaip trečdalis Šalių tam prieštarauja. Stebėtojų priėmimo ir dalyvavimo tvarką nustato Šalių Konferencija.

8 straipsnis

SEKRETORIATAS

1. Šiuo įsteigiamas Sekretoriatas.

2. Sekretoriato pareigos yra:

(a) Parengti Šalių Konferencijos ir jos pagalbinių organų, įsteigtų pagal šią Konvenciją, posėdžius ir jų metu užtikrinti reikiamą aptarnavimą;

(b) Surinkti ir išplatinti jam pateikiamus pranešimus;

(c) Padėti Šalims, ypač besivystančioms Šalims, jų prašymu, surinkti ir perduoti reikalingą informaciją, kaip numato šios Konvencijos reikalavimai;

(d) Parengti ataskaitas apie savo veiklą ir pateikti jas Šalių Konferencijai;

(e) Užtikrinti reikalingą koordinavimą su kitų atitinkamų tarptautinių institucijų sekretoriatais;

(f) Vadovaujant Šalių Konferencijai, taip organizuoti valdymą ir sudarinėti sutartis, kad ji galėtų efektyviai įvykdyti savo pareigas; ir

(g) Atlikti kitas Sekretoriatui patikėtas užduotis, nurodytas Konvencijoje ir bet kuriame jos protokole, taip pat kitas užduotis, kurias nustato Šalių Konferencija.

3. Šalių Konferencija savo pirmajame posėdyje paskiria nuolatinį Sekretoriatą ir priima atitinkamus nutarimus jo veiklai užtikrinti.

9 straipsnis

PAGALBINIS ORGANAS MOKSLINĖMS IR TECHNINĖMS KONSULTACIJOMS

1. Šiuo įsteigiamas pagalbinis organas mokslinėms ir techninėms konsultacijoms, kuris suteikia Šalių Konferencijai ir, atitinkamais atvejais, kitiems pagalbiniams organams naujausią informaciją ir konsultacijas moksliniais bei techniniais klausimais, susijusiais su šia Konvencija. Šio organo veikloje gali dalyvauti kiekviena Šalis, jis apima daugelį sričių. Jį sudaro vyriausybinių atstovai, esantys tam tikrų sričių specialistai. Visais savo veiklos klausimais jis reguliariai atsiskaito Šalių Konferencijai.

2. Vadovaujant Šalių Konferencijai ir remdamasis egzistuojančiais kompetentingais tarptautiniais organais, šis organas:

- (a) Įvertina mokslinių žinių apie klimato pasikeitimą ir jo pasekmių lygį;
- (b) Parengia priemonių, vykdomų įgyvendinant Konvenciją, duodamų rezultatų mokslinį įvertinimą;
- (c) Nustato naujo pobūdžio, efektyvias ir šiuolaikines technologijas bei patirtį ir konsultuoja tokių technologijų skatinimo, tolimesnio vystymo ir platinimo klausimais;
- (d) Konsultuoja apie mokslines programas, tarptautinį bendradarbiavimą tyrimų ir plėtotės, susijusių su klimato kaita, srityje, taip pat apie besivystančių valstybių vidinių galimybių didinimo būdus ir priemones; ir
- (e) Atsako į mokslinius, techninius ir metodinius klausimus, kuriuos jam gali pateikti Šalių Konferencija ar jos pagalbiniai organai.

3. Šalių Konferencija gali parengti šiam organui papildomas užduotis ir sąlygas.

10 straipsnis

PAGALBINIS ĮGYVENDINIMO ORGANAS

1. Šiuo įsteigiamas pagalbinis įgyvendinimo organas, kuris padeda Šalių Konferencijai įvertinti ir peržiūrėti Konvencijos įgyvendinimo efektyvumą. Šio organo veikloje gali dalyvauti kiekviena Šalis, jis apima daugelį sričių. Jį sudaro vyriausybinių atstovai, esantys klausimų, susijusių su klimato kaita, specialistai. Visais savo veiklos klausimais jis reguliariai atsiskaito Šalių Konferencijai.

2. Vadovaujant Šalių Konferencijai ir remdamasis egzistuojančiais kompetentingais tarptautiniais organais, šis organas:

- (a) Peržiūri informaciją, perduodamą pagal 12 straipsnio 1 paragrafo nuostatus, ir įvertina bendrą Šalių įgyvendintų priemonių rezultatą, remiantis naujausiais klimato pasikeitimo būklės moksliniais įvertinimais;
- (b) Peržiūri informaciją, perduodamą pagal 12 straipsnio 2 paragrafo nuostatus, ir padeda Šalių Konferencijai atlikti peržiūrą, numatytą 4 straipsnio 2(d) paragrafe; ir
- (c) Kiek galėdamas, padeda Šalių Konferencijai parengti ir įgyvendinti jos nutarimus.

11 straipsnis

FINANSAVIMO MECHANIZMAS

1. Šiuo apibūdinamas mechanizmas, skirtas aprūpinti finansiniais ištekliais dotacijų ar koncesijų pagrindu, tarp jų technologijų perdavimui. Jis veikia vadovaujant Šalių Konferencijai ir jai atsiskaito. Pastaroji nustato jo strategiją, programinius prioritetus ir tinkamumo kriterijus, susijusius su šia Konvencija. Jo valdymas patikimas vienai ar keletui egzistuojančių tarptautinių organizacijų.

2. Finansinis mechanizmas numato teisingą ir subalansuotą visų Šalių atstovavimą valdymo sistemoje.

3. Šalių Konferencija ir organizacija ar organizacijos, kurioms patikėtas finansinio mechanizmo valdymas, susitaria dėl priemonių, reikalingų įgyvendinti aukščiau esančių paragrafų reikalavimams, tarp kurių yra šios:

(a) Priemonės, užtikrinančios, kad finansuojami projektai, nukreipti prieš klimato pasikeitimą, atitiktų Šalių Konferencijos nustatytą strategiją, programinius prioritetus ir tinkamumo kriterijus;

(b) Sąlygos, kurios leidžia peržiūrėti kiekvieną nutarimą dėl finansavimo, atsižvelgiant į šią strategiją, programinius prioritetus ir tinkamumo kriterijus;

(c) Reikalavimas, kad organizacija ar organizacijos reguliariai atsiskaitytų Šalių Konferencijai apie savo finansavimo operacijas, kas atitinka atsiskaitomumo nuostatus, suformuluotus aukščiau esančiame 1 paragrafe; ir

(d) Nustatymas aiškių, nuspėjamų ir pagrįstų apskaičiavimų, kiek reikia ir kiek turima lėšų šiai Konvencijai įgyvendinti, bei nurodymas sąlygų, kuriomis remiantis šis kiekis reguliariai peržiūrimas.

4. Šalių Konferencija imasi priemonių aukščiau išvardytiems reikalavimams įgyvendinti pirmojo savo posėdžio metu, peržiūrdama ir atsižvelgdama į laikinąjį mechanizmą, apibūdintą 21 straipsnio 3 paragrafe, nutaria, ar šis laikinasis mechanizmas paliekamas galioti. Po ketverių metų Šalių Konferencija peržiūri finansinio mechanizmo veiklą ir imasi reikiamų priemonių.

5. Išsivysčiusios Šalys taip pat gali suteikti, o besivystančios Šalys – pasinaudoti lėšomis, skirtomis Konvencijai įgyvendinti, per dvišalį, regioninį ar kitokį bendradarbiavimą.

12 straipsnis

INFORMACIJOS, SUSIJUSIOS SU ĮGYVENDINIMU, IŠPLATINIMAS

1. Pagal 4 straipsnio 1 paragrafą, kiekviena Šalis per Sekretoriatą pateikia Šalių Konferencijai šią informaciją:

(a) Visų šiltnamio efektą sukeliančių dujų, kurios nekontroliuojamos Monrealio Protokolo, antropogenines emisijas, nurodant šaltinius ir absorbentus, nacionalinį registrą, sudarytą pagal standartizuotą metodiką, dėl kurios susitaria ir kurią patvirtina Šalių Konferencija;

(b) Bendrą priemonių aprašymą, kurių ėmėsi ar numato imtis Šalis, siekdama įgyvendinti Konvenciją;

(c) Bet kokią kitą informaciją, kuri, Šalies nuomone, susijusi su Konvencijos tikslų įgyvendinimu ir kurią ji laiko reikalinga įtraukti į savo pranešimą, taip pat, jei įmanoma, medžiagą, susijusią su pasauline emisijos tendencija.

2. Kiekviena išsivysčiusi Šalis ir bet kuri kita Šalis, įtraukta į I Priedą, savo pranešime taip pat pateikia šią informaciją:

(a) Smulkų aprašą strategijos ir priemonių, kurių ji ėmėsi, siekdama įgyvendinti savo įsipareigojimus pagal 4 straipsnio 2(a) ir 2(b) paragrafus; ir

(b) Konkrečias prognozes, kokį poveikį turėtų duoti strategija ir priemonės, paminėtos šio paragrafo poskyryje (a), šiltnamio efektą sukeliančių dujų, antropogeninei emisijai iš įvairių šaltinių, ir jų absorbcijai per laikotarpį, nurodytą 4 straipsnio 2(a) paragrafe.

3. Be to, kiekviena Šalis, kuri yra išsivysčiusi valstybė, taip pat kiekviena kita aukšto išsivystymo Šalis, kuri įrašyta II Priede, turi pateikti medžiagą apie priemones, kurių imtasi pagal 4 straipsnio 3 4 ir 5 paragrafų reikalavimus.

4. Besivystančios Šalys savanoriškai gali pasiūlyti projektus, kuriems reikia finansavimo, įtraukiant konkrečias technologijas, medžiagas, įrangą, metodus ar patirtį, kurie gali būti reikalingi tokių projektų įgyvendinimui, taip pat kartu pateikdamos, jei įmanoma, visų numatomų išlaidų, šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijos sumažinimo ir jų absorbcijos suintensyvinimo sąmatas, išvardijant, kokios naudos tikimasi įgyvendinus šiuos projektus.

5. Kiekviena išsivysčiusi Šalis ir bet kuri kita Šalis, įrašyta I Priede, pirmąjį pranešimą pateikia per šešis mėnesius nuo Konvencijos įsigaliojimo tai Šaliai dienos. Kitos Šalys, kurios Priede neišvardytos, pirmąjį pranešimą pateikia per trejus metus nuo Konvencijos įsigaliojimo tai Šaliai dienos arba nuo finansavimo pagal 4 straipsnio 3 paragrafą pradžios. Žemiausio išsivystymo lygio Šalys gali pateikti pirmąjį pranešimą savo nuožiūra. Kas kiek laiko privaloma pateikti vėlesnius pranešimus, nustato Šalių Konferencija, atsižvelgdama į terminų diferenciaciją, nustatytą šiame paragrafe.

6. Informaciją, kurią pateikia Šalys pagal šio straipsnio reikalavimus, Sekretoriatas kuo greičiau perduoda Šalių Konferencijai ir bet kuriems pagalbiniais organams, kuriuos ji liečia. Esant reikalui, Šalių Konferencija gali toliau tobulinti informacijos perdavimo tvarką.

7. Nuo pat pirmojo posėdžio Šalių Konferencija rūpinasi, kad besivystančios Šalys, joms paprašius, gautų techninę ir finansinę paramą, rinkdamos ir perduodamos informaciją, nurodytą šiame straipsnyje, taip pat išaiškindamos techninius ir finansinius poreikius, susijusius su pagal 4 straipsnį siūlomais projektais ir atsakomosiomis priemonėmis. Tokią paramą gali suteikti kitos Šalys, atitinkamos tarptautinės organizacijos ir tam tikrais atvejais Sekretoriatas.

8. Bet kuri Šalių grupė, laikydamosi Šalių Konferencijos priimtų nuorodų ir prieš tai pranešusi Šalių Konferencijai, gali pateikti bendrą pranešimą, vykdydama savo įsipareigojimus pagal šį straipsnį, su sąlyga, kad tokiam pranešime yra informacijos apie kiekvienos iš Šalių individualų indėlį vykdant Konvencijos nustatytus įsipareigojimus.

9. Informaciją, kurią Šalys pateikia Sekretoriatui kaip slaptą, pagal kriterijus, kuriuos nustato Šalių Konferencija, Sekretoriatas kaupia, užtikrindamas jos slaptumą iki tol, kol ji perduodama kuriam nors organui, platinančiam ir peržiūrinčiam informaciją.

10. Pagal aukščiau esantį 9 paragrafą, nepažeidžiant bet kurios Šalies teisės bet kada viešai paskelbti savo pranešimą, Sekretoriatas viešai paskelbia pranešimus, pateikiamus pagal šį straipsnį, tada, kai jie pateikiami Šalių Konferencijai.

13 straipsnis

KLAUSIMŲ, SUSIJUSIŲ SU ĮGYVENDINIMU, SPRENDIMAS

Šalių Konferencija pirmojo posėdžio metu aptaria, kaip suorganizuoti daugiašales konsultacijas jų paprašiusioms Šalims, padedančias išspręsti klausimus, susijusius su Konvencijos įgyvendinimu.

14 straipsnis

GINČŲ SPRENDIMAS

1. Iškilus ginčui tarp dviejų ar keleto Šalių dėl Konvencijos interpretavimo ar taikymo, šios Šalys siekia išspręsti ginčą derybomis ar kitomis jų pasirinktomis taikiomis priemonėmis.

2. Ratifikuodama, priimdama, patvirtindama ar prisijungdama prie Konvencijos arba bet kada vėliau Šalis, nesanti regioninė ekonominės integracijos organizacija, gali pateikti Depozitariui raštišką pareiškimą, kuriuo pripažįstama, kad, iškilus bet kokiam ginčui dėl Konvencijos taikymo ar interpretavimo su kita Šalimi, priėmusia analogišką įsipareigojimą, be jokio atskiro susitarimo, remiantis minėtuoju dokumentu:

(a) Ginčas perduodamas Tarptautiniam Teismui; ir/arba

(b) Arbitražas vyksta laikantis tvarkos, kurią kiek galima greičiau priima Šalių Konferencija ir kuri išdėstoma priede apie arbitražą.

Šalis, kuri yra regioninė ekonominės integracijos organizacija, gali padaryti pareiškimą, kuris turės analogišką reikšmę dėl arbitražinio teismo pagal aukščiau esančiame poskyryje (b) nurodytą tvarką.

3. Pareiškimas, apibūdintas 2 paragrafe aukščiau, galioja iki jame numatytos baigimosi datos arba tris mėnesius po to, kai Depozitarijui pateikiamas raštiškas pranešimas apie pareiškimo atšaukimą.

4. Naujas pareiškimas, pranešimas apie atšaukimą ar pareiškimo galiojimo pabaiga neturi jokios įtakos procesui, kuris jau pradėtas Tarptautiniame Teisme arba arbitražiniame teisme, išskyrus atvejus, kai besiginčijančios šalys susitaria kitaip.

5. Jei po dvylikos mėnesių nuo tada, kai viena iš Šalių praneša kitai, kad tarp jų kilo nesutarimas, abi minėtosios Šalys neįstengia išspręsti savo ginčo priemonėmis, nurodytomis 1 paragrafe, remiantis 2 paragrafu, bet kurios iš besiginčijančių Šalių reikalavimu, ginčas perduodamas taikymui.

6. Taikančioji komisija sudaroma vienos iš besiginčijančių Šalių prašymu. Į komisiją įeina vienodas skaičius narių, deleguotų kiekvienos suinteresuotos Šalies, ir pirmininkas, kurį bendrai išsirenka visų Šalių atstovai. Komisija pareiškia rekomendacinį nuosprendį, kurį Šalys geranoriškai apsvarsto.

7. Papildomas sutaikymo procedūras, kiek galint greičiau, nustato Šalių Konferencija, pateikdama jas priede apie sutaikymą.

8. Šio straipsnio nuostatai taikytini bet kuriam su šiais klausimais susijusiam teisiniu dokumentui, kurį gali panaudoti Šalių Konferencija, išskyrus tuos atvejus, kai šis dokumentas nustato kitaip.

15 straipsnis

KONVENCIJOS PATAISOS

1. Bet kuri Šalis gali pasiūlyti Konvencijos pataisas.

2. Konvencijos pataisos priimamos eiliniuose Šalių Konferencijos posėdžiuose. Bet kurios siūlomos Konvencijos pataisos tekstą Sekretoriatas išplatina Šalims ne vėliau kaip prieš šešis mėnesius iki posėdžio, kurio metu siūloma ją priimti. Sekretoriatas taip pat išplatina siūlomas pataisas Konvencijos signatarams ir, kaip informaciją, Depozitarijui.

3. Šalys stengiasi susitarti dėl bet kurios siūlomos Konvencijos pataisos taip, kad ji būtų priimtina kiekvienai jų. Jei susitarti ir pasiekti visuotinio pritarimo nepavyksta, tai kaip kraštutinė priemonė, pataisa gali būti priimta trijų ketvirtadalių susirinkime dalyvaujančių ir balsuojančių Šalių balsų dauguma. Priimtą pataisą Sekretoriatas perduoda Depozitarijui, kuris išplatina ją visoms Šalims, kad jos ją priimtų.

4. Pataisos priėmimą patvirtinantys dokumentai perduodami saugoti Depozitarijui. Pataisa, priimta pagal 3 paragrafą, įsigalioja ją priėmusiems Šalims po devyniasdešimties dienų nuo tada, kai mažiausiai trys ketvirtadaliai Konvencijos Šalių Depozitarijui perduoda savo dokumentus, patvirtinančius, kad pataisa priimta.

5. Bet kuriai kitai Šaliai pataisa įsigalioja devyniasdešimtą dieną nuo tada, kai ši Šalis perduoda savo dokumentą, patvirtinantį, kad minėtoji pataisa priimta, Depozitarijui.

6. Šiame straipsnyje sąvoka „dalyvaujančios ir balsuojančios Šalys“ reiškia Šalis, kurios dalyvauja ir balsuoja „už“ arba „prieš“.

16 straipsnis

KONVENCIJOS PRIEDŲ PRIĖMIMAS IR PATAISOS

1. Konvencijos Priedai sudaro jos neatskiriamą dalį ir bet kokia nuoroda į Konvenciją reiškia ir nuorodą į bet kurį jos Priedą. Išskyrus 14 straipsnio 2(b) ir 7 paragrafuose nurodytus atvejus, šie Priedai apsiriboja sąrašais, formomis ir kitokia aprašomojo pobūdžio moksline, technine, procedūrine ar administracine medžiaga.

2. Konvencijos Priedai siūlomi ir priimami laikantis tvarkos, nurodytos 15 straipsnio 2, 3 ir 4 paragrafuose.

3. Priedas, kuris priimamas 2 paragrafe nurodyta tvarka, įsigalioja visoms Konvencijos Šalims po šešių mėnesių nuo tada, kai Depozitarijus praneša joms apie šio Priedo priėmimą, išskyrus tas šalis, kurios per tą laiką raštu pranešė Depozitarijui, kad jos šio Priedo nepriima. Šalims, kurios atšaukia savo pranešimus apie nepriėmimą, Priedas įsigalioja po devyniasdešimties dienų nuo tada, kai Depozitarijus gavo atšaukiantįjį dokumentą.

4. Konvencijos Priedų pataisos siūlomos ir priimamos ta pačia tvarka, kaip siūlomi, priimami ir įsigalioja patys Konvencijos Priedai, nurodyti aukščiau 2 ir 3 paragrafuose.

5. Jei priimamas Priedas ar jo pataisa, yra susiję su pačios Konvencijos pataisa, tai toks Priedas ar Priedo pataisa neįsigalioja tol, kol neįsigalioja Konvencijos pataisa.

17 straipsnis

PROTOKOLAI

1. Bet kurio eilinio posėdžio metu Šalių Konferencija gali priimti Konvencijos protokolus.
2. Kiekvieno tokio protokolo tekstą Sekretoriatas išplatina Šalims mažiausiai prieš šešis mėnesius iki tokio posėdžio.
3. Reikalavimai dėl protokolo įsigaliojimo turi būti apibrėžti pačiame dokumente.
4. Tik Konvencijos Šalys gali tapti protokolo Šalimis.
5. Nutarimus, kurie susiję su bet kuriuo protokolu, priima tik šio protokolo Šalys.

18 straipsnis

BALSAVIMO TEISĖ

1. Kiekviena Konvencijos Šalis turi vieną balsą, išskyrus atvejus, nurodytus žemiau 2 paragrafe.
2. Regioninės ekonominės integracijos organizacijos savo kompetencijos ribose gali pasinaudoti tokiu balsų skaičiumi, kuris atitinka skaičių valstybių-narių, esančių Konvencijos Šalimis. Tokia organizacija negali pasinaudoti balsavimo teise, jei bent viena iš jos narių naudojami šia teise savarankiškai, ir atvirkščiai.

19 straipsnis

DEPOZITARIJUS

Šios Konvencijos ir jos protokolų, priimtų pagal 17 straipsnį, Depozitarijus yra Jungtinių Tautų Generalinis Sekretorius.

20 straipsnis

PASIRAŠYMAS

Nuo 1992 m. birželio 20 d. iki 1993 m. birželio 19 d. Konvenciją gali pasirašyti valstybės, kurios yra Jungtinių Tautų ar bet kurios jų specializuotos agentūros narės arba yra priėmusios Tarptautinio Teismo Statutą, bei regioninės ekonominės integracijos organizacijos Rio de Žaneire Jungtinių Tautų Aplinkos ir Vystymosi Konferencijos metu, arba vėliau – Jungtinių Tautų būstinėje Niujorke.

21 straipsnis

LAIKINOSIOS PRIEMONĖS

1. Sekretoriato pareigas, nurodytas 8 straipsnyje, iki pirmojo Šalių Konferencijos posėdžio pabaigos laikinai atlieka sekretoriatas, įsteigtas pagal Jungtinių Tautų Generalinės Asamblėjos 1990 m. gruodžio 21 d. rezoliuciją 45/212.

2. Laikinojo sekretoriato, nurodyto aukščiau 1 paragrafe, vadovas glaudžiai bendradarbiaus su Tarpvyriausybine Klimato Pasikeitimo Grupe, užtikrindamas, kad Grupė galėtų suteikti reikiamą objektyvią mokslinę ar techninę konsultaciją. Galima kreiptis dėl konsultacijų ir į kitus atitinkamus mokslinius organus.

3. Jungtinių Tautų Vystymo Programos Pasaulinis Aplinkos Fondas, Jungtinių Tautų Aplinkos Programa ir Pasaulio Rekonstrukcijos ir Plėtros Bankas yra tarptautinės organizacijos, kurioms laikinai patikima valdyti finansinį mechanizmą, apibūdintą 11 straipsnyje. Dėl to Globalinis aplinkos fondas turėtų būti atitinkamai perorganizuotas ir jo narystė padaryta universali, kad jis atitiktų 11 straipsnio reikalavimus.

22 straipsnis

RATIFIKAVIMAS, PRIĖMIMAS, PATVIRTINIMAS ARBA PRISIJUNGIMAS

1. Valstybės ar regioninės ekonominės integracijos organizacijos privalo ratifikuoti, priimti, patvirtinti Konvenciją arba prie jos prisijungti. Prisijungti prie Konvencijos galima nuo tos dienos, kai baigiasi pasirašymui skirtas terminas. Ratifikavimą, priėmimą, patvirtinimą ar prisijungimą patvirtinantys dokumentai perduodami saugoti Depozitariui.

2. Bet kuriai regioninei ekonominės integracijos organizacijai, tampančiai Konvencijos Šalimi, kai nė viena iš jos valstybių-narių nėra Konvencijos Šalis, tenka priimti visus su Konvencija susijusius įsipareigojimus. Kai viena ar daugiau tokių organizacijų valstybių-narių yra savarankiškos Konvencijos Šalys, organizacija ir minėtosios jos narės turi nutarti, kaip pasidalyti atsakomybe ir įsipareigojimais, tenkančiais joms pagal šią Konvenciją. Tokiais atvejais organizacija ir jos valstybės- narės negali vienu metu naudotis tomis pačiomis teisėmis, susijusiomis su Konvencija.

3. Savo ratifikavimą, priėmimą, patvirtinimą ar prisijungimą patvirtinančiuose dokumentuose regioninės ekonominės integracijos organizacijos nurodo savo kompetencijos ribas nagrinėjama šios Konvencijos klausimais. Šios organizacijos taip pat informuoja Depozitarijų, kuris savo ruožtu praneša Šalims apie bet kokią esminį savo kompetencijos masto pakeitimą.

23 straipsnis

ĮSIGALIOJIMAS

1. Konvencija įsigalioja devyniasdešimtą dieną nuo tos datos, kai deponuojamas penkiasdešimtas ratifikavimą, priėmimą, patvirtinimą ar prisijungimą patvirtinantis dokumentas.

2. Kiekvienai valstybei ar regioninei ekonominės integracijos organizacijai, kuri ratifikuoja, priima ar prisijungia prie Konvencijos po to, kai deponuojamas penkiasdešimtas ratifikavimą, priėmimą, patvirtinimą ar prisijungimą patvirtinantis dokumentas, Konvencija įsigalioja devyniasdešimtą dieną nuo tada, kai ši valstybė ar regioninė ekonominės integracijos organizacija deponuoja savo ratifikavimą, priėmimą, patvirtinimą ar prisijungimą patvirtinantį dokumentą.

3. Bet koks dokumentas, deponuotas regioninės ekonominės integracijos organizacijos, 1 ir 2 paragrafuose neskaičiuojamas kaip papildomas dokumentas greta tų, kuriuos deponavo valstybės – minėtosios organizacijos narės.

24 straipsnis

IŠLYGOS

Šioje Konvencijoje nedaromos jokios išlygos.

25 straipsnis

PASITRAUKIMAS

1. Praėjus trejiems metams nuo Konvencijos įsigaliojimo Šaliai datos, ši Šalis gali bet kada pasitraukti iš Konvencijos, raštu pranešusi apie tai Depozitariui.
2. Bet koks tokio pobūdžio pasitraukimas įsigalioja po metų nuo tada, kai Depozitarius gavo raštišką pranešimą apie tai, arba vėliau, jei taip nurodyta pranešime apie pasitraukimą.
3. Bet kuri Šalis, pasitraukusi iš Konvencijos, tuo pačiu laikoma pasitraukusia ir iš bet kurio protokolo, kurio Šalimi ji buvo tapusi.

26 straipsnis

AUTENTIŠKI TEKSTAI

Šios Konvencijos originalas, kurio arabiškas, kinietiškas, angliškas, prancūziškas, rusiškas ir ispaniškas tekstai yra vienodai autentiški, atiduodamas saugoti Jungtinių Tautų Generaliniam Sekretoriui.

TAI PATVIRTINDAMI, žemiau pasirašę, turėdami reikiamus įgaliojimus šiam aktui, pasirašė šią Konvenciją.

ATLIKTA Niujorke tūkstantis devyni šimtai devyniasdešimt antrų metų gegužės devintą dieną.

I Priedas

Airija
Australija
Austrija
Baltarusija \a
Belgija
Bulgarija \a
Danija
Čekoslovakija \a
Estija \a
Europos Ekonominė Bendrija
Graikija
Islandija
Ispanija
Italija
Japonija
Jungtinė Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystė
Jungtinės Amerikos Valstijos
Kanada
Latvija \a
Lenkija \a
Lietuva \a
Liuksemburgas
Naujoji Zelandija
Norvegija
Olandija
Portugalija
Prancūzija
Rumunija \a
Rusijos Federacija \a
Suomija
Švedija
Šveicarija
Turkija
Ukraina \a
Vengrija \a
Vokietija

II Priedas

Airija
Australija
Austrija
Belgija
Danija
Europos Ekonominė Bendrija
Graikija
Islandija
Ispanija
Italija
Japonija
Jungtinė Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystė
Jungtinės Amerikos Valstijos
Kanada
Liuksemburgas
Naujoji Zelandija
Norvegija
Olandija
Portugalija
Prancūzija
Suomija
Švedija
Šveicarija
Turkija
Vokietija

\a – šalys, kurios yra pereinamojoje stadijoje į rinkos ekonomiką.
